

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Л.Мака Петро МАКАРЕНКО
«03» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Соціальна відповідальність суб'єктів міжнародних економічних відносин

Освітньо-професійна програма Міжнародні економічні відносини
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
галузь знань 29 Міжнародні відносини
освітній ступінь магістр
навчально-науковий інститут економіки, управління, права та
інформаційних технологій

Полтава
2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність міжнародних економічних відносин» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Міжнародні економічні відносини спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

Мова викладання: державна

Розробник: Дивнич Ольга, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., ддоцент
03 вересня 2024 року

Ольга ДИВНИЧ

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Міжнародні економічні відносини

03 вересня 2024 року

Ольга ШКУРУПІЙ

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «Міжнародні економічні відносини» протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Ольга ЧЕРНОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	1035
Кількість кредитів	3,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	1 / 292МЕВ_мд_2024
Семестр	1
Лекції (годин)	22
Семінарські/практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	69
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Сформувані систему знань та практичних навичок щодо принципів та інструментів соціальної відповідальності у сфері міжнародної економічної діяльності, що сприяє розвитку їх здатності оцінювати соціальні, економічні та екологічні наслідки діяльності суб'єктів міжнародних відносин, а також забезпеченню сталого розвитку та конкурентоспроможності на глобальному рівні.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумови відсутні.

4. Компетентності

загальні:

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні:

СК 6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн

5. Результати навчання

РН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин	<ul style="list-style-type: none"> – знати сутність, об'єкти та суб'єкти соціальної відповідальності в умовах функціонування ринкової економіки; – розуміти принципи, завдання та концепції розвитку соціальної відповідальності, вміти моделювати рівні соціальної відповідальності; – знати організаційно-економічне та правове забезпечення корпоративної соціальної відповідальності; – відрізнити моделі корпоративної соціальної відповідальності (КСВ); – знати зарубіжний досвід управління КСВ та особливості його впровадження у вітчизняну економіку, принципи успішності КСВ; – вміти складати алгоритм корпоративного кодексу організації, розробляти ідеї для створення соціальних підприємств; – будувати відносини зі стейкхолдерами на принципах соціальної відповідальності, володіти основними прийомами

	<p>побудови соціально відповідальної поведінки організацій в ринковому середовищі їх функціонування;</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначати місце екологічної компоненти в соціальній відповідальності, вміти складати програми контролю за дотриманням вимог законодавства щодо забруднення й захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів; – вміти здійснювати моніторинг корпоративної соціальної відповідальності з метою підвищення її ефективності і впровадження проектів соціальної відповідальності, вміти складати соціальну звітність та проводити соціальний аудит; – знати методи і процедури щодо оцінювання ефективності соціальної відповідальності; – синтезувати концептуальні підходи до регулювання корпоративної соціальної відповідальності; – визначати стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні на основі використання зарубіжного досвіду
--	---

6. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда;
- наочні методи: ілюстрування; демонстрування;
- практичні методи: робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді;

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

- методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

- інтерактивні методи: дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, кейс-метод;
- комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- методи усного контролю: опитування, бесіда, доповідь;
- методи письмового контролю: самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.
- методи самоконтролю: самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку

Тема 2. Організаційно-економічне та правове забезпечення корпоративної соціальної відповідальності

Тема 3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності в різних країнах

Тема 4. Формування відносин зі стейкхолдерами на принципах соціальної відповідальності

Тема 5. Екологічна компонента соціальної відповідальності

Тема 6. Соціальний аудит та соціальна (нефінансова) звітність

Тема 7. Регулювання корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 8. Ефективність соціальної відповідальності

Тема 9. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні

**Структура (тематичний план) навчальної дисципліни,
денна форма 292МЕВ_мд_2024**

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	сем	с.р.
Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	14	4	2	8
Тема 2. Організаційно-економічне та правове забезпечення корпоративної соціальної відповідальності	10	2	-	8
Тема 3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності в різних країнах	12	2	2	8
Тема 4. Формування відносин зі стейкхолдерами на принципах соціальної відповідальності	14	4	2	8
Тема 5. Екологічна компонента соціальної відповідальності	9	2	-	7
Тема 6. Соціальний аудит та соціальна (нефінансова) звітність	12	2	2	8
Тема 7. Регулювання корпоративної соціальної відповідальності	11	2	2	7
Тема 8. Ефективність соціальної відповідальності	11	2	2	7
Тема 9. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	12	2	2	8
Усього годин	105	22	14	69

8. Теми семінарських занять

Назви тем	Кількість годин 292МЕВ_мд_2024
Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	2
Тема 2. Організаційно-економічне та правове забезпечення корпоративної соціальної відповідальності	-
Тема 3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності в різних країнах	2
Тема 4. Формування відносин зі стейкхолдерами на принципах соціальної відповідальності	2
Тема 5. Екологічна компонента соціальної відповідальності	-
Тема 6. Соціальний аудит та соціальна (нефінансова) звітність	2
Тема 7. Регулювання корпоративної соціальної відповідальності	2
Тема 8. Ефективність соціальної відповідальності	2
Тема 9. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назви тем	Кількість годин 292МЕВ_мд_2024
Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	8
Тема 2. Організаційно-економічне та правове забезпечення корпоративної соціальної відповідальності	8
Тема 3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності в різних країнах	8
Тема 4. Формування відносин зі стейкхолдерами на принципах соціальної відповідальності	8
Тема 5. Екологічна компонента соціальної відповідальності	7
Тема 6. Соціальний аудит та соціальна (нефінансова) звітність	8
Тема 7. Регулювання корпоративної соціальної відповідальності	7

Тема 8. Ефективність соціальної відповідальності	7
Тема 9. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	8
Разом	69

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з дисципліни не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання
РН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин	Опитування/участь у дискусіях, розв'язування тестів, виконання завдань самостійної роботи, доповідь/презентація

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	опитування, участь у дискусіях	розв'язування тестів	доповідь / презентація	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	4	3	9	3	10
Тема 2. Організаційно-економічне та правове забезпечення корпоративної соціальної відповідальності	4	3		3	10
Тема 3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності в різних країнах	4	3		3	10
Тема 4. Формування відносин зі стейкхолдерами на принципах соціальної відповідальності	4	3		3	19
Тема 5. Екологічна компонента соціальної відповідальності	-	3		3	6
Тема 6. Соціальний аудит та соціальна (нефінансова) звітність	-	3		3	6
Тема 7. Регулювання корпоративної соціальної відповідальності	4	3		3	10
Тема 8. Ефективність соціальної відповідальності	4	3		3	10
Тема 9. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	4	3		9	3
Разом	28	27	18	27	100

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях впродовж семестру у формі усного опитування, участі у дискусіях, розв'язування тестів, виконання доповіді/презентації, виконання завдань самостійної роботи.

Опитування (участь у дискусіях) – 4 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	відповіді правильні, обґрунтовані, здобувач вищої освіти глибоко розуміє соціальний вимір глобального економічного розвитку. Демонструє здатність критично аналізувати та імплементувати	4

	принципи соціальної відповідальності в діяльність суб'єктів міжнародних економічних відносин, наводить приклади з реальної практики. Висловлює чіткі, аналітичні та аргументовані думки під час дискусій, активно залучає інших учасників. Показує ініціативу у створенні глибокого обговорення, використовує реальні кейси, приклади для обґрунтування своєї точки зору.	
Достатній	здобувач вищої освіти орієнтується у проблемі, яка розглядається, але відповідає невпевнено. Демонструє добре розуміння соціального виміру глобального економічного розвитку. Вміє пояснити основні принципи соціальної відповідальності і дати приклади їх впровадження. Активно бере участь в обговореннях, висловлює обґрунтовані думки та надає приклади. Демонструє ініціативу в обговоренні питань, пов'язаних з темою.	3
Середній	Відповіді здобувача вищої освіти містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Має базове розуміння соціальних аспектів глобального економічного розвитку. Частково знайомий з принципами соціальної відповідальності, але знання обмежені. Участь у дискусіях активніша, але відповіді стандартні, без додаткової аналітики чи прикладів. Іноді ініціює обговорення, але часто повторює матеріал.	2
Низький	відповіді мають значні помилки, що здебільшого зводять опитування до того рівня, який неможливо оцінити. Демонструє лише базове розуміння соціальних аспектів глобального економічного розвитку, але без глибини. Нечітке розуміння основних принципів соціальної відповідальності. Участь у дискусіях мінімальна, відповіді поверхневі. Відсутня ініціатива або розгорнуте обговорення	1
Незадовільний	здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або відповіді не вірні. Не має базових знань про сутність соціального виміру глобального економічного розвитку. Не може імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин	0

Розв'язування тестів – 3 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка відповідей	Кількість балів
Високий	Здобувач вищої освіти надав понад 80% вірних відповідей	3
Достатній	Здобувач вищої освіти надав 71-80% вірних відповідей	2
Задовільний	Здобувач вищої освіти надав 50-60% вірних відповідей	1
Низький	Здобувач вищої освіти надав понад 40 % невірних відповідей	0

Підготовка доповіді / презентації* – 9 балів

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-9	Тема розкрита глибоко з повним розумінням ключових ідей. Матеріал є точним, актуальним і повністю відповідає темі, представлений детальний аналіз та виявлене критичне мислення. Презентація має чітку та логічну структуру з правильно побудованими вступом, основною частиною та висновками. Усі частини узгоджені та логічно пов'язані між собою. Візуальні матеріали підібрані якісно, підсилюють ключові тези. Текст оформлений професійно, без граматичних помилок, з гармонійним використанням візуальних елементів. Матеріал поданий чітко, впевнено та виразно. Доповідач активно взаємодіє з аудиторією, залучає її до обговорення, демонструє високий рівень підготовки та здатність спонтанно відповідати на питання.
4-6	Основні ідеї розкриті, проте неповно або поверхнево. Матеріал відповідає темі, але містить деякі неточності або недостатньо опрацьовані моменти. Елементи аналізу присутні, проте вони не мають достатньої глибини. Структура в цілому зрозуміла, включає вступ, основну частину та висновки, однак є незначні недоліки. Логічна послідовність викладу порушена в окремих місцях.

	Використано візуальні матеріали, але не всі повністю відповідають змісту. Текст оформлений на прийнятному рівні, хоча присутні незначні помилки. Подача матеріалу відносно чітка, проте бракує виразності. Взаємодія з аудиторією обмежена, підготовка задовільна, але відчувається нестача впевненості.
0-3	Основна ідея нечітка або зовсім не розкрита, матеріал не відповідає темі або містить значні неточності. Відсутність аналізу та глибокого розуміння предмету. Структура недоопрацьована, організація матеріалу слабка: вступ, основна частина і висновки не виділені, логіка викладу порушена або хаотична. Використання візуальних матеріалів мінімальне або не відповідає змісту, текст оформлений неякісно, містить численні помилки. Подача матеріалу монотонна або невиразна, відсутність контакту з аудиторією, недостатня підготовка, часті паузи, читання без адаптації до аудиторії.

*Протягом вивчення дисципліни передбачено виконання 2 доповіді / презентації

Виконання завдань самостійної роботи – 3 бали

Рівень опанування РН	Якісна оцінка самостійної роботи здобувача	Кількість балів
Високий	Повне та чітке розуміння соціального виміру глобального економічного розвитку. Здобувач демонструє здатність пояснити та аналізувати взаємозв'язок соціальної відповідальності та міжнародних економічних процесів. Високий рівень аналізу та чітке впровадження принципів соціальної відповідальності в діяльність суб'єктів міжнародних економічних відносин на основі конкретних кейсів. Пропозиції щодо покращення діяльності. Самостійна робота відповідає всім вимогам, має логічну, послідовну структуру, глибокий аналіз, чіткі висновки	3
Достатній	Продемонстроване глибше розуміння соціального виміру глобального економічного розвитку з деякими неточностями. Вміло пояснені базові принципи соціальної відповідальності. Успішно проведено аналіз та продемонстровано часткове впровадження принципів соціальної відповідальності в діяльність суб'єктів міжнародних економічних відносин на конкретних прикладах. Самостійна робота в цілому відповідає вимогам, має логічну структуру, але є деякі незначні недоліки в аргументації або оформленні	2
Задовільний	Часткове або поверхневе розуміння соціального виміру глобального економічного розвитку. Основні поняття та терміни згадані, але не розкриті глибоко. Мінімальне використання принципів соціальної відповідальності при аналізі конкретних кейсів або ситуацій. Самостійна робота має логічну структуру, але є недоліки в аналізі, аргументації	1
Низький	Відсутні знання про соціальний вимір глобального економічного розвитку. Здобувач не демонструє розуміння основних принципів соціальної відповідальності суб'єктів міжнародних економічних відносин. Відсутні або поверхневі спроби аналізу або впровадження принципів соціальної відповідальності в діяльність суб'єктів міжнародних економічних відносин. Не розкрито зміст навчального матеріалу	0

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є залік.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Ноутбук, під'єднаний до мережі Internet, хмарні додатки Google, веб-браузери, мережа Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор, екран). Електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua>), АСУ ПДАУ (<https://asu.pdau.edu.ua>), електронний ресурс на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua>).

13. Політика навчальної дисципліни

- *щодо термінів виконання та перескладання:* здобувач вищої освіти зобов'язаний

дотримуватись термінів – дат і часу аудиторного виконання видів робіт або дистанційного (на платформі LMS Moodle).

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на 25% нижче. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- **щодо академічної доброчесності:** здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

- **щодо відвідування занять:** відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим.

- **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:** на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf>.

- **щодо оскарження результатів оцінювання:** Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач вищої освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки.

Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf>

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	Coursera	Управління міжнародним розвитком: На шляху до Порядку денного 2030	https://www.coursera.org/learn/towards-agenda-2030
Тема 3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності в різних країнах	Coursera	Стратегія та сталий розвиток	https://www.coursera.org/learn/strategy-sustainability

Тема 4. Формування відносин зі стейкхолдерами на принципах соціальної відповідальності	Edera	Соціальне підприємництво та конкурентоспроможність	https://study.edera.com/uk/courses/course/309
Тема 6. Соціальний аудит та соціальна (нефінансова) звітність	Coursera	ESG та соціальна активність	https://www.coursera.org/learn/esg-social-activism
Тема 9. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	Prometheus	Суспільні зміни через громадську діяльність	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+WARM101+2023_T2

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Актуальні проблеми міжнародного бізнесу: підруч. / за наук. ред. С. І. Архієреєва, В. І. Сідорова. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019. 261 с.
2. Гарбар Ж. В., Мазур К. В., Мостенська Т. Г. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Ч. 2. Корпоративна соціальна відповідальність: навч. посіб. Вінниця: ВНАУ, 2020. 228 с.
3. Гусєва О. Ю., Воскобоева О. В., Хлевицька Т. Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посіб. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
4. Дивнич О. Д., Чернова О. В. Шляхи вирішення глобальних екологічних проблем в контексті соціальної відповідальності суб'єктів міжнародних економічних відносин. Зелена трансформація та стала біоекономіка: монографія / За наук. ред. А. А. Олешко, О. Ю. Будякової. Київ: КНУДТ, 2024. 500 с. РОЗДІЛ 1.3. С. 51 – 74. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/27008/1/ZTSB_mono_2024.pdf.
5. Комунікації та соціальна відповідальність: навч. посіб. / С. К. Василик, О. В. Майстренко, К. Р. Немашкало. Харків: ХНЕУ, 2019. 180 с.
6. Корпоративна соціальна відповідальність: Конспект лекцій: навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг» / укладач М. О. Чупріна. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2023. 138 с.
7. Кузьмін О. Є., Пирог О. В., Чернобай Л. І., Станасюк Н. С., Пасінович І. І. Основи корпоративної соціальної відповідальності: стратегії та ділові практики: навч. посіб. Київ: Кондор, 2021. 211 с.
8. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.
9. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / Н. М. Сіренко, Т. І. Лункіна, А. В. Бурковська. Миколаїв: МНАУ, 2021. 216 с.
10. Соціальна відповідальність: практичний аспект: навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. В. Пирог, Л. І. Чернобай, Н. С. Станасюк, І. І. Пасінович. Київ: Кондор, 2020. 244 с.

Допоміжні

1. Бібік Н. В. Соціальна відповідальність: конспект лекцій для студентів усіх форм навчання за спеціальностями 051 – Економіка та 071 – Облік і оподаткування. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 69 с.
2. Волкова Н. В., Дивнич О. Д. Інноваційна модель економічного зростання в умовах глобалізаційних процесів. Інфраструктура ринку. Вип. 71. 2023. С. 21 – 25. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/6.pdf.
3. Дейнека Т. А., Дивнич О. Д., Чернова О. В., Загребельна І. Л., Волкова Н. В. Сучасні глобальні тенденції економіки. Бізнес Інформ. 2022. № 12. С. 37 – 44. URL: <https://www.business-inform.net/>.

4. Дейнека Т. А., Шкурупій О. В., Дивнич О. Д., Загребельна І. Л. Інтелектуальний потенціал технологічного лідерства та конкурентоспроможності країн. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8.
5. Золотарьова О. В., Лебедева В. К. Соціальна відповідальність: Конспект лекцій. Дніпро: НМетАУ, 2018. 175 с.
6. Мателешко Ю. П. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. Ужгород: Говерла, 2020. 156 с.
7. Момот С. В. Вплив соціальної відповідальності бізнесу на реалізацію принципів сталого розвитку в регіоні. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 64. С. 27-36.
8. Операційний план заходів з реалізації у 2024-2027 роках Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. ЗАТВЕРДЖЕНО розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-strategii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>
9. Руденко О. В., Кондратюк О. М., Горєва А. С. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, обліковий аспект та нефінансова звітність. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2020/104.pdf.
10. Рябченко В. Соціально відповідальна взаємодія університетів та суспільства у вимірах сталого розвитку: теоретико-методологічні засади. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2022. Вип. 1. С. 38-48.
11. Стратегія відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-strategii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>
12. Шкурупій О., Дейнека Т., Дивнич О., Загребельна І., Антоненко Я. Концептуальні підходи до визначення основних трендів еволюції глобальної економічної системи. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 3. С. 7 – 15. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/2374>.
13. Шкурупій О., Дейнека Т., Загребельна І., Дивнич О. Зміни міжнародного бізнес-середовища та інвестиційної політики компаній в умовах пандемічної кризи. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 1. С. 102 – 114. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1996>.
14. Aranchiy V., Zoria O., Yasnolob I., Zorya S., Gorb O., Mykolenko F., O. Dyvnych, Chumak V., Brazhnyk L. Environmentally and socially oriented investments in sustainable development of rural areas. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330.
15. Pompper D. Public relations for social responsibility: Affirming DEI commitment with action. Bingley, UK: Emerald Group Publishing Limited. 2021. 209 p. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/978-1-80043-167-620211015/full/pdf>.

Інформаційні ресурси

1. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2020): Офіційний веб-портал URL: <https://www.globalcompact.org.ua>.
2. Державний комітет статистики України: Офіційний портал. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Державна фіскальна служба України: Офіційний портал. URL: <http://www.sts.gov.ua>.
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: Офіційний веб-портал URL: <http://www.me.gov.ua>.
5. Національний банк України: Офіційний веб-портал. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Органи виконавчої влади: Єдиний веб-портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua> Система

стандартів екологічного менеджменту. URL: <http://www.iso14000-iso14001-environmental-management.com/>.

8. Соціальна відповідальність бізнесу: Центр перспективних соціальних досліджень НАНУ. URL: <http://cpsr.org.ua/index.php>.

9. Соціально відповідальний бізнес в Україні. URL: http://www.un.org.ua/files/SURVEY_UKR.pdf.

10. Brands Doing Corporate Social Responsibility Successfully. URL: <https://digitalmarketinginstitute.com/blog/corporate-16-brands-doing-corporatesocial-responsibility-successfully>.

11. Center for the Development of Corporate Social Responsibility: website. URL: <http://csr-ukraine.org>.

12. Declaration of Fundamental Principles and Rights at the Workplace of the International Labor Organization: Declaration [Electronic resource]. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_260.

13. Global Compact Network in Ukraine: website. URL: <http://www.globalcompact.org.ua>.

14. Green Paper of the European Union. URL: http://www.rspenergy.ru/main/static.asp?art_id=15524.

15. International leadership on social responsibility: ISO 26000:2010. URL: <http://www.iso.org/iso/ru/home/standards/iso26000.htm>.

16. National institute for strategic studies. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/regionalniy-rozvitok>.

17. OECD Organization for Economic Cooperation and Development: website. URL: <http://www.oecd.org>.

18. Sustainable development Goals. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/monitoring-and-progress-hlpf/>.